

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročnina znaša: celoletna 4 K, poluletna 2 K, četrletna 1 K; posamezna šte. 10 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica šte. 6

Izhaja vsak petek

Št. 39.

V Ljubljani, 25. avgusta 1916.

Leto XI.

Št. 640.

Zahvala.

Naš občni zbor dne 20. avgusta t. l. se je izvršil sijajno, vsem, ki so sodelovali: našo najiskrenejšo zahvalo z željo: i v bodoče tako!

Premilostivemu gospodu ljubljanskemu knezu in škofu dr. Antonu B. Jegliču Bog plačaj! ker je Njegova knežja Milost daroval nekrvavo daritev in s krasno primerno propovedjo nagovoril v cerkvi sv. Florijana skupščinarje. Bog plačaj premilemu gospodu knezu in škofu njegov apostolski nastop proti »modernemu« oduševanju; zahvaljujemo se mu ob tej priliki tudi na njegovih iskrenih besedah, ki jih je blagovolil premili gospod knez in škof ljubljanski govoriti pred kratkim ob romanju k Materi Čudodelnici na Brezjah. V časih zistematičnega protikrščanskega odiranja je resno dvigal namestnik apostolov v ljubljanski škofiji proti oduševanju očetovski svoj svarilen glas; katoliško slovensko organizirano delavstvo Mu je hvaležno za to in moli k Bogu, Stvarniku, Odrešeniku, Izveličarju: Bog nam našega premilostnega gospoda kneza in škofa še dolgo ohrani!

Bog plačaj prečastitemu mestnemu župniku gospodu Janezu Ev. Barle pri sv. Jakobu v Ljubljani njegovo velikodušno naklonjenost ob priliki našega občnega zbora: z iskreno bodrilnim pismom nam je podelil dovoljenje za cerkveno opravilo v št. florijanski cerkvi, sam asistiral premilemu gospodu knezu in škofu, nas počastil na občnem zboru z iskreno bodrilnim govorom in prevzel tudi mesto v nadzorstvu Jugoslovanske Strokovne Zveze. Prečastiti gospod šentjakobski župnik strokovni organizaciji slovenskega krščanskega delavstva ni tuj: njemu gre zasluga, da se je pred leti ustanovila naša strokovna delavska organi-

zacija v Trzinu v najtežavnejših razmerah, ko se je orala še na polju katoliške slovenske delavske demokracije trda celina. Z bogatimi svojimi izkušnjami med delavstvom pridobljenimi med pastirovanjem in v praktičnem organizacijskem delu bo podpiral sedanje središče slovenskih krščansko-socialnih strokovnih organizacij: Jugoslovansko Strokovno Zvezo.

Posebno se zahvaljujemo prečastitemu gospodu Antonu Čoku, marljivemu ljudskemu organizatorju v Trzinu, ki je prihitel na naš občni zbor, daroval sv. mašo v šentflorijanski cerkvi in se živahno udeleževal razprav z modrimi sveti in z iniciativnimi predlogi, ki, ko jih izpeljemo, bodo gotovo rodili tisočere sadove.

Zahvaljujemo se državnima in deželnilima poslancema gospodoma Evgenu Jarcu, predsedniku »Slovenske Straže«, in Jožefu Gostinčarju, ki sta s svojo navzočnostjo počastila našo skupščino.

Hvala članom »Slovensko katoliško akademičnega starešinstva«, ki so v obilnem številu počastili našo priredbo: z delom na agitatoričnem in prosvetnem polju katoliške slovenske delavske demokracije je »Slovensko katoliško akademično starešinstvo« tako spojeno, da si zdaj eno brez drugega niti misliti ne moremo.

Vsim delegatom: hvala, ker ste prišli na našo glavno skupščino.

Nimamo dovolj besedi, da bi se mogli primerno zahvaliti »šentjakobske« mu prosvetnemu društvu v Ljubljani, ki ni le samo drage volje dalo na razpolago naši glavni skupščini svoje dvorane, ki jo je lepo okrasilo, marveč je tudi med cerkvenim pravilom premilega gospoda kneza in škofa s svojim pevskim zborom, ki je prekrasno pel, dvignilo cerkveno slavlje. Čast vrlo delujoči naši šentjakobski »Prosveti«!

Predsedstvo načelstva J. S. Z. se prav lepo zahvaljuje še posebej gosp. uredniku Pestotniku, ki si je pridobil pri pripravljalnih delih za našo skupščino velikih zaslug.

Končno smo dolžni, da se gospej gostilničarki pri »Lozarju« prav lepo zahvalimo na točni in skrbni postrežbi ob skupnem kosilu udeležencev našega občnega zbora.

Načelstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze.

V Ljubljani, dne 20. avg. 1916.

* * *

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Poročilo o izrednem občnem zboru J. S. Z. objavimo v eni prihodnjih števil. Uredništvo.

Ljubljana, 21. 8. 1916.

Popečajmo se z vprašanjem, ki je danes bolj kot kdaj pereče in ki spada popolnoma v delokrog našega lista, ki je v prvi vrsti namenjen proučevanju razmer družbe in kako od pomoči zlu. Mislimo na največje reveže: nezakonske otročiče in na njih revne matere. To vprašanje je sicer vedno pereče; krščanska ljubezen je vedno obračala skrb tudi na revne nezakonske otroke, a zdaj vsled vojske je postalo to vprašanje še nujnejše. Tudi pri nas, ne samo drugod. Manj sicer kot drugod se i pri nas povišuje število nezakonskih otrok; ne malo pripomore k temu tudi nauk o svobodni ljubezni, ki tvori temeljni nauk socialističnih načel in ki se neposredno razširja tudi med ljudmi, da pozabljajo šeste božje zapovedi; čitanje lascivnih povesti kajpada tudi pokvarja za vse dobro in slabo dovzetno žensko srce; želi si zabave in razkošja; izgubi glavo in nesreča je tu: kratki omotici sledita kes in pokora celo življenje.

Nezakonska mati ljubi svojega otroka kakor more to le mati, a usoda ufogih nezakonskih otrok je večinoma le žalostna, ker mati, ki si z delom svojih rok služi kruh, večinoma ne more

sama vzgajati otroka. So sicer kot povsod izjeme, a veliko jih le ni. Navadno izročajo dete v oskrbo na kmete; vzgoja takih otrok je pomanjkljiva, kdor zasleduje sodne razprave, ve, da se, oj! le prevečkrat čuje: na kriva pota je zašel, zašla; nezakonski otrok je bil, zanemarjena vzgoja; hladno beleži časopisje; videl sem že na resnem obrazu sodnika, ko je razglašal neko tako zelo hudo obsodbo, da je govoril mehko, mehko, kot ni sicer njegova naveda; naglašal je v razlogih olajševalno okolnost: zanemarjena vzgoja; in po koncu razsodbe zelo, zelo mehko rekel: poboljšaj se, a ječe, te pri najboljši volji nadzorovalnega osobja ne poboljšavajo. Morebiti bi bilo prav, če bi se v ječah dovolila večja svoboda delu krščanske ljubezni: poboljšavati zakrknena srca tistih revežev, ki jih je zadel ojstra in pravična postava.

Postava res skrbi za nezakonske otroke; nezakonski očetje morajo plačevati nezakonskim materam vzgojevalne prispevke, a zdaj med vojsko se ti alimenti navadno ne plačujejo in se tudi očetovstvo težko ugotovi; nezakonska mati; priznajmo: da je večinoma zapeljana po zapeljivcu, skrbi sama za svoje dete. Med takimi revicami delavkami končno že še gre; mati se žrtvuje, sama strada; poznam, ki živim med delavstvom in ne mečem kamenja na nobeno revico, da jih je veliko, ki se z vso svojo dušo oklenejo otroka in žive pošteno, spokorno življenje Marije Magdalene. Hujše je z nezakonskimi otroci poslov: služkinj, kuharic, sobaric, natakarič itd., ki so še bolj izpostavljene zapeljivcem, kot delavke, kar mi vsak potrdi, kdor pozna razmere; ampak ne stikajmo po skelečih ranah več, kolikor je potrebno. Revice služkih slojev sploh ne morejo same skrbeti za otroka, morajo ga izročiti na rejo večinoma na deželo. Z alimenti je tudi križ, posebno zdaj, ko je vojska: nujna pomoč je neobhodno potrebna; ne samo srce in čuvstvo, pred vsem kr-

ščanska ljubezen in tudi skrb za bodoči zarod nam velevata: pomagajmo!

Dozdaj vsaj pri nas delujejo v prvi vrsti v varstvo otrok sodišča in sodniki, deluje tudi krščanska ljubezen, a po mojem mnenju nekoliko pretiho, nekoliko premalo, recimo, se poslužimo moderne reklame. Navezani so sami nase; priskočiti bi mogli vsi na pomoč gospodu Milčinskemu in njegovi čestiti sotrudnici skromni usmiljenki v Ljubljani, ki sta toliko že storila, da sta omejila veliko gorja.

Mislím, naj bi se ustanovilo v Ljubljani za vse slovenske pokrajine društvo, ki naj bi mu bil glavni namen: varstvo nezakonskih otrok in tudi mater. Tudi mater! Je potrebno. V okviru S. K. S. Z. ali J. S. Z. bi to bilo težko mogoče; tudi patronaže in organizacije sv. Vincencija ne vem, če bi dosegle tisti namen, ki si ga predstavljam.

Skrb za mater. Pred vsem: spraviti jo na pravo pot, z lepo, milo besedo; kdor ne zna izogibati se očitani in zaničevanja, tak ni za to dobro delo. Reve so itak dovolj nesrečne, čemu jim še nesrečo povečavati z nepotrebnimi očitki, ki jih še bolj zakrknajo. Če prevzameš tako dobro delo, boš le izlepa kaj dosegel, dosegla; z nerodnostjo boš le pokvaril. Seveda, najboljši je delati na to, da se nezakonska mati in nezakonski oče poročita; na to častita duhovščina vedno in povsod dela, čast ji, brez organizacije, a pomagati ji moramo vsi: ti, krščanski delavec, ti, krščanska delavka, Bog ti bo poplačal, če to apostolsko delo izvršuješ.

Glavno je pa, da organiziramo v verskih in v drugih naših organizacijah dekleta, ki so še nepokvarjena. Predavanja od časa do časa o tej stvari, seveda morajo biti previdna, da še ne pokvarijo reči, so tudi umestna: svarilo pred zapeljivci. Pred vsem: naj se posebno med služkinjami agitira za našo »Marto« v Ljubljani in za »Marto« v Trstu. Je zelo potrebno. Ne pozabimo te dolžnosti tudi med vojsko!

Pred vsem je potrebno, da dobimo vzgojevališče in zavetišče namenjeno nezakonskim otrokom. Ne smemo stvariti nikakor izvesti tako, da bi izgledalo, kakor da dajemo potuho grehu; naloga mora biti: odvrnati od greha.

To zavetišče, ki naj bi bilo tudi vzgojevališče, morebiti bi kazalo že zdaj obstoječe v Ljubljani razširiti, naj bi društvo ustanovilo in ga vodilo, a prispevati bi morale za vzdrževanje in za vzgojo v prvi vrsti nezakonske matere in njih zapeljivci. Takorekoč individualizirati bi se moral vsak slučaj.

Nam gre za to, da vzbudimo zanimanje za to važno, nujno perečo zadevo; dobri stvari bi zelo koristilo, če povejo tudi drugi, kako da mislijo.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Razsodbe c. kr. upravnega sodišča glede prispevkov za preživljanje svojcem vpoklicanih.

Državne podpore so danes zelo važna zadeva. Saj je ta za mnoge družine edini dohodek. Kaj bi danes, v tej draginji počele delavske družine, če ne bi bilo državnih podpor. Ne moremo si predstavljati, kako bi pri teh razmerah mogla žena sama preskrbeti in preživiti svojo obilno družino, če ne bi imela podpore. Na drugi strani pa seveda državne podpore dajo našim organizacijam skoraj največ dela. Postava o tem ni tako jasna. Še v nobeni zadevi ni bilo v tem kratkem času pred c. kr. upravnim sodiščem toliko pritožb kot ravno v tej.

Važnejša načela, ki jih je izreklo c. kr. upravno sodišče zadnji čas, so sledeča:

a) Svojci vpoklicanega nimajo pravice do državne podpore, če je posestvo vpoklicanega tako veliko in toliko donša, da se s tem lahko prežive in jim

Skopuh.

H. Conscience.

IV.

Drugega dne popoldne je solnce ravno tako krasno žarelo na nebu kot prejšnji dan, a ker se je nagibalo že k zatonu, je bila njegova moč že znatno oslABLJENA.

Sneg oropan svojega bleščečega ognja, je ležal medel, brez življenja; pred večernim hladom so še pobegnili najzvestejši zimski ptiči; tihota se je razpenjala nad spečo naravo.

Na Kapeličnem posestvu se niso čuli niti glasovi ljudi in ne šum dela. Če bi ne bila krava v hlevu od časa do časa zamukala; bi bil moral misliti, da se na celem posestvu ne nahaja nobeno živo bitje.

Vana je predla; njena duša se je gotovo pečala z važnimi mislimi; nit se je namreč večkrat pretrgala; tudi eno ali drugo kolo se je včasih ustavilo.

Gledala je na uro, ki je visela na steni; vsak pretljaj nihala je štela; nevoljno je večkrat pogledala na njo, ka-

kor da je ura kriva, da čas ne gre hitreje.

Nenadoma preplašeno poskoči. Prekipel je namreč kotel.

»Vana,« je zaklicala mati, ki je prihitela iz hleva, »saj ne manjka veliko in krop se bo lahko razlil po tebi, ne da bi to videla. Dekle! Dekle! Od zadnjega žeganja si tako tiho sanjavo, raztreseno; kar za nobeno stvar več nisi!«

Vana je bila osupnjena in zmedena.

»Saj je škoda že popravljena, ljuba mamica,« je hitela odgovarjati; »nesiya zdaj kotel v hlev. Potem še pohitim v vas po zeleni sukanec za Cecilijo; prosila me je zanj.«

»Če ga je Cecilija želela, kmalu pojdi, ker je že pozno.«

Kotel sta med tem prenesli v hlev. Vana se je vrnila sama v sobo; veselo je pogledala na uro in je veselo tekla skozi vrata.

Sredi poti v vas, ko se je že dvakrat obrnila nazaj proti hiši, se je pričela

prisrčno smejati in je govorila sama s seboj.

»O, kako bo mati gledala! Kmalu bo izvedela, zakaj je prekipel kotel.«

Ni še prišla v vas, ko je za smrekovo šumo čula razgetati konja.

»So že tu!« je zaklicala veselo, »naš konjiček se raduje, ker je doma; a če bi vedel, za kaj gre, bi še zbežljal, tako bi bil vesel!«

Zagledala je nato za šumo svojega brata z njegovim malim vozom na veliki poti; če tudi jo ni mogel v tej daljavi slišati, je le zaklicala kolikor mogoče glasno:

»Bart, Bart, imaš li ruto?«

Bart je moral umeti njene kretnje; vstal je namreč na vozičku in je tako veselo vrgel čepico kvišku, da je padla na tla; ustaviti je moral konja, da jo je zopet pobral.

Brez sape je prihitela medtem njegova sestra k njemu:

»No, Bart, imaš li ruto?« je zaklicala.

»Vanika,« ji je veselo odgovarjal, »današnji dan je bil srečen zame. Go-

pri obdelavi posestva ni treba najemati tujih delavnih moči, temveč se je tisto obdelalo zgolj z domačimi ljudmi. Iz velikosti posestva in iz delozmožnosti upravičencev do državne podpore se še ne more sklepati, da bi bila družina v vojno službovanje pritegnjenega dovolj preskrbljena. Merodajno je temveč to, kdo je posestvo pred vpoklicom obdeloval, kdo ga obdeluje sedaj in če za obdelavo ni treba najemati tujih delavnih moči. — (Razsodba c. kr. upravnega sodišča z dne 22. maja 1916, št. 3261, št. 3808 in št. 3810.)

b) Ponovne prošnje za državno podporo, v kateri je stranka navedla nove dokaze, c. kr. okr. komisija za preživljanje ne sme zavrniti sklicujoč se kar na prejšnjo svojo odločbo, temveč o ovih dokazih mora oblastvo izvršiti pozivedbe in na podlagi izvršenih pozivedb izdati v zadevi novo odločbo, — (Razsodba c. kr. upr. sodišča z dne 29. aprila 1916, št. 3257 in z dne 22. maja 1916, št. 3808 in 4040.)

c) 60 dnevni neodložni rok za vlaganje pritožb na c. kr. upravno sodišče se prične z dnem, katerega se je stranki odločba c. kr. okr. komisije dostavila. Roka tedaj stranka ne more zamuditi, če ji odločba ni bila formalno pravilno dostavljena. — (Razsodba z dne 5. junija 1916 št. 4283.)

d) Iz izvrševanja obrti tudi po vpoklicu je vodil njegovo trgovino pomočnik, ki je imel za to 250 K mesečne plače. Sklepanje, da življenski obstoj družine tega vpoklicanca ni v nevarnosti, samo radi tega, ker je bila njegova trgovina odprta tudi po vpoklicu, je popolnoma nepravilno. Merodajno je temveč to, koliko je donášala trgovina preje in koliko donáša po vpoklicu, če se vpošteva zvišana režija (stroški) in če je ta donos tolikšen, da lahko preživi svojce vpoklicanega. — (Razsodba c. kr. upravnega sodišča z dne 29. maja 1916, št. 4013.)

e) Dejstvo, da stranka svoje pravice do državne podpore ni prijavila ta-

spod, ki mu dobavljam dračevje, me je vprašal, ko mi ga je plačal, zakaj sem tako vesel in dobre volje.

»Da, Bart,« ga je prekinilo dekle in je nepotrpežljivo tolklo po snegu, »imaš li ovratno ruto?«

»Seveda jo imam, a poslušaj me,« ji je odgovarjal brat. »Gospodu sem pripovedoval na to o naši materi in o našem slavju, ki ji ga nameravamo prirediti.«

»Daj no, da vidim ruto, ljubi Bart, pokaži mi jo!«

»Ali je to njegovo darilo naši materi?«

»Ne. Vanika; potisnil mi je tudi nov petfrankovec v roko in rekel, naj ga pridenem k ceni ovratne rute, da bom prav lepo kupil.«

»Pet frankov? No, in koliko stane ruta?«

»Osem in pol franka!«

»Za sveto nebo, je li to mogoče? Ljubi Bart, za ta denar bi lahko živeli cel mesec. Daj, pokaži mi lepo ruto!«

koj, ko je vpoklicani odšel v vojaško službovanje, temveč šele opznejše, še ne dokazuje, da njena preživa ni bila odvisna od zaslužka vpoklicanega, ker se lahko sklepa, da stranka svoje pravice ni prijavila vsled tega, ker ni poznala tozadevnih predpisov. Samo iz tega razloga se tedaj njego prošnja za državni prispevek ne sme zavrniti. — (Razsodba c. kr. uprav. sodišča z dne 20. marca 1916, št. 1853.)

f) Nezakonska mati za svojega otroka ne more zahtevati prispevkov za preživljanje, če nezakonski oče določenih preživljalnih doneskov (alimentacija) ni plačeval, temveč je nezakonska mati otroka redila iz svojih mesečnih zaslužkov. V tem slučaju niso dani pogoji § 3. postave z dne 26. decembra 1912, drž. zak. št. 237., ki pravi, da je za upravičence smatrati one svojce, kojih živež je bil doslej dokazano v bistvenem odvisen od zaslužka v vojaško službovanje vpoklicanega. — (Razsodba c. kr. upravnega sodišča z dne 28. marca 1916, št. 7482 iz l. 1915.)

g) Če je kdo šel že v mirnem času (leta 1911) prostovoljno k vojakom in je potem svoje službovanje pri vojaki v zmislu § 47. vojnega zakona z dne 5. julija 1912, drž. zak. št. 128, prostovoljno nadaljeval, nimajo njegovi svojci pravice do državnih prispevkov za preživljanje, ker dotični ni bil zaradi mobilizacije ali poziva črne vojske na aktivno službovanje pritegnjen. — Razsodba z dne 5. aprila 1916, št. 2515.)

h) Za begunce je važno sledeče načelo, ki ga je izreklo c. kr. upravno sodišče: po § 7. postave o državni podpori se državni prispevek za preživljanje ne sme skrbiti le radi eventualnih naklonitev, ki jih dajejo dežele, občine, društva ali zasebniki. Iz tega sledi, da to ne velja za one podpore, ki jih begunci dobe od države, ker se te že dajejo na račun državnih prispevkov za preživljanje. Če je begunec dobil na državni podpori, katero daje država beguncem, toliko ali še več kot znaša postavljeni prispevek za preživljanje, tedaj v zmislu § 3. odst. 3. zgoraj cit. zak. nima pravice do nikakega prispevka za preživljanje. — (Razsodba z dne 27. marca 1916, št. 1810.)

i) Posebno važna in zanimiva je razsodba upravnega sodišča, ki obravnava slučaj, ko sta namesto vpoklicanega očeta stopile v njegovo prejšnjo službo njegova žena in njegova hči. Slučaj je bil tak: skladiščnik nekega konsumnega društva je bil vpoklican. Namesto njega sta vstopile v službo njegova žena in hči ter obe skupaj opravljale tisto delo, ki ga je imel preje on. Dobile ste za to skupaj plače 40 kron na teden. Komisija za preživljanje je prošnjo njegove žene za državni prispevek zavrnila. Žena se je pritožila na upravno sodišče, ki je pritožbi ugodilo ter odločbo komisije kot protipostavno razveljavilo. Razsodbo je utemeljilo upravno sodišče sledeče: po § 3. odstavku 3. postave o državni podpori se nima pravice do državnih prispevkov takrat, če na aktivno službovanje pritegnjeni dobiva svojo plačo tudi še po vpoklicu naprej ali iz kakih drugih

vzrokov ne izgubi nič na svojih dohodkih. Tukaj ne pride niti prvi, niti drugi slučaj v poštev. Vpoklicani ne dobiva svoje plače in tudi njegovi dohodki niso ostali neizpremenjeni. Mesto njega ste vstopile v službo njegova žena in hči, ki za svoje delo dobivate slučajno ravnotako visoko plačo kot jo je preje dobival on. To pa po postavi nikakor ni razlog, da bi se njegovim svojcem smela državna podpora odreči. Odstavek 3. paragrafa 3. tukaj ne more priti v poštev, ker ta določa, da se državni prispevek ne sme pripoznati takrat, če dobiva vpoklicani svojo plačo naprej ali če je vsled imovinskih ali pridobitnih razmer vpoklicanec samega smatrati, da preživljanje svojcev ni v nevarnosti, nikakor se pa tega določila ne more vporabiti v tem slučaju, kjer sta mati in hči s svojim delom prislužile to, kar je preje prislužil mož. Odločba c. kr. okr. komisije je bila tedaj v postavi neutemeljena in se je morala vsled tega razveljaviti. — (Razsodba z dne 12. aprila 1916, št. 2544.)

j) Okolnost, da ima žena vpoklicanega samo majhno hišico, v kateri stanuje, stanarina, ki jo dobiva od strank pa je tako malenkostna, da pokrije komaj hišni davek in ji od nje prav nič ne ostane za življenje, še ne more biti vzrok, da bi se njena prošnja za državni prispevek zavrnila, češ da njen življenski obstoj ni v nevarnosti. — (Razsodba z dne 23. marca 1916, št. 2225.)

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

PRISILNO VARČEVANJE ZA MLADINO.

Merodajni krogi v Avstriji zelo mislijo na to, kaj naj bi se storilo, da bi v vojni industriji zaposlene mlade delavce in delavke varovali nevarnosti, ki so jim, o tem ni dvoma, izpostavljeni. Pozdraviti moramo vse, kar meri na to, saj, o tem nihče ne dvomi, priklonitev v takem obsegu k delu mladine, ki je bila komaj odpuščena iz šole, rodi posebno v vojni industriji marsikake žalostne prikazni. Mladolletne delavce in delavke porablja večkrat pri delih, ki presegajo njih moči; premalo se je tudi oziralo na zdravje, na nramnost in na lahko zapeljiva srca neizkušene mladine. V marsikaki delavski rodbini je okolnost, ker so morali mlado hčerko ali mladega sinčka na delo poslati radi draginje, mesto pomoči povzročila le žalost in gorje. Občevanje s slabo družbo, v katero so prišli v obratu, pomanjkanje previdnosti in prelahka prilika sta pokvarili pridnega fanta ali dostojno deklico. Policija bi o tem lahko veliko povedala.

Če se zahteva odpomoč in da naj se varujejo mladolletni delavci in delavke pred takimi nevarnostmi, se morajo taka stremjenja le pozdravljati.

Krščanska strokovna organizacija je že večkrat opozarjala javnost na te prikazni.

Kadar govorimo o varstvu mladolletnega delavstva, nikdar ne pomislimo, da bi lahko prizadetim kratili njih osebno svobodo.

Posamezni nasveti se vedno pojavljajo, ki sicer niso slabo mišljeni, a ki ne merijo na to, da bi ga varovali, mervuč bi ga spravili v odvisnost, ki bi duhu, duši in veselju do dela mladoletnih delavcev naravnost škodovalo.

Med te predloge spada tudi prisilno varčevanje mladoletnih. S tem predlogom se namerava, da bi izplačali mladoletnim le del plače, ostanek naj bi se naložil in izplačal pozneje skupno.

Misel je prišla iz Nemčije, kjer sta dve generalni poveljstvi predpisali, naj hranijo mladoletni delavci del svojega zaslužka pri podjetniku in da naj se le ostanek izplača.

Tako prisilno varčevanje rodi lahko različne posledice, ne da bi doseglo, kar namerava. Če obdrži denar podjetnik v rokah, ga ima vedno privezanega; znižal mu bo takoj plačo, kakor hitro se mu bo nudila prilika za to, da bi si ne mogel mladoletni delavec reveč prihraniti. Že zato mora delavstvo temu naklepu nasprotovati. Dvomiti se pa tudi mora, če bi tak ukrep res tudi prisilil varčevanje, ker poučno se mora mladoletnemu le dovoliti, da sme za potrebne stvari dvigniti prihranjeni denar; n. pr., da kupi obleko, da si kupi kolo, uro ali kaj takega. Če je že mladoletnik pokvarjen, za kaj bo porabil denar, kadar ga bo smel dvigniti? Ali ne navajajo taku ukrepi mladoletnikov naravnost v to, da lažejo in da niso odkriti, da izsilijo denar od svojih prihrankov?

Pot, da bi se prepustil denar varuhom ali staršem, ni vedno priporočljiva. Mogoče je, da mladoletnik opolnoma modro upravlja svoj denar. Tak ukrep bi povzročal tudi spore v delavskih rodbinah.

Stvar je taka, da pošiljajo mladoletnike zato na delo, da si kaj prislužijo in da pomagajo rodbini živeti; o varčevanju se pač ne more govoriti, saj zdaj med vojsko ne ob sedanjih draginji. Sicer se pa mora tudi delavstvo braniti, češ, le delavska mladina se mora nadzorovati. Vemo, kako mladina drugih stanov gospodari, zato nam ta žalitev naših otrok ne ugaja.

Prepričani smo, da more popačenja obvarovati mladino le strogi verski duh in strogo нравna vzgoja v šoli. Varstvo zdravja in narodnosti mladoletnikov zahtevamo delavci, a s prisilnim varčevanjem v opisani obliki se ne strinjamo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jože Gostinčar.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izbor vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih roboev, ovrtnikov, zavrtnio, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

Specijalna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokih od strokovnikov priznani najboljše šivalne stroje v Evropi in so PFAFF v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisarna garancija! Pouk o vezenju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.